

A kurzus kódja: BBN-FIL-402.24, ill. FLN-350.67

A kurzus címe: Szemelvények az ókori kínai filozófia történetéből

A kurzus címe (angolul): History of Ancient Chinese Philosophy

A kurzus előadója: Várnai András

A kurzus előfeltétele(i): -

A jegyszerzés módja(i): gyakorlati jegy

Követelmények: választott témából esszé-dolgozat írása és megvédése

A kurzus leírása, tematikája:

Szemelvények az ókori kínai filozófia történetéből

Tematika filozófiatörténet kurzushoz

1. Az európai filozófia kategóriahasználatainak nehézségei a kínai gondolkodástörténet „kezelésében”.
2. A legkorábbi bölcséleti feljegyzések, kozmogóniai alapvetések – a Su King (Írások Könyve) és a Ji King (Váltakozások Könyve).
3. Kung-ce: Lun-jü (Konfuciusz: Beszélgetések és mondások). A kia (család) összetartása, a kuo (ország) összetartása és a T'ien ming (Égi megbízatás). A kiün ce (nemes ember) eszméje és a ji (igazságosság) erénye. A zsen (emberség) alapja, a hsiao (szülőtisztelet) és a ti (testvérszeretet). A kormányzás alapja a li (szertartási előírások); a kung (fejedelem) és a cs'en (alattvaló) viszonya.
4. A konfucianizmus. A tanítványok tanítványainak iskolái: Ta hsio (A nagy tanítás) és a Csung Jung (A közép mozdulatlansága). Meng-ce – Konfuciusz átértelmezése és a hatalom apológiája. Megkülönböztető tudás (csi) és polémia a kritikával. Sziün-ce: Cseng ming (a nevek kijavítása, avagy a helyes nevek) – konfucianus összegzés.
5. A konfucianizmus kritikái: Mo Ti – Kien ai (a kiterjesztett szeretet) és a cie (mértéktartás). Jang Csu a Lie ce-ben, avagy önzés-e a „magabecsülés”?
6. Lao-ce avagy Tao te King (Az út és az erény könyve). Tao (út) és ming (név), ju (lét) és wu (nemlét). A tao (a mindenség útja) és wan wu (a tízezer létező). A te (erő, hatalom, erény) és a wu wei (nemcselekvés).
7. Csuang-ce: A radikális taoizmus – C'i wu lun (a dolgok egyenlőségéről) és jang-seng (az életerő táplálásáról). A kontemplatív taoizmus – T'ien hsia kia (az égaltali iskoláiról).
8. Pien si kia (a vitatkozók iskolái). Hui Si és Kung-szun Lung paradoxonai a ming-ről (név) és a si-ről (való). Ming kia (a nevek iskolája). A ta ku (nagy ok?) és a hsiao ku (kis okok?), a t'ung (azonosság) és a pien (különbözőség). Az érvelés kezdetei, avagy a kínai „logika” mikéntje.
9. Han-fei ce: A fa kia (legizmus) megalapozása, a tanácsadás nehézségei. A cselekvések vizsgálata és a megőrzés útja (Sziün-ce nyomában). A törvénykezés gyakorlatiassága: Szun-ce a hadviselés törvényeiről és Kuan-ce az ország „felhalmozásáról”.
10. Szi-ma C'ien: T'ai si kung su (A Nagy Asztrológus könyve) avagy Si Ki (Történeti feljegyzések). Kormányzási tanácsadás és történetírás, mint a filozófiai iskolák vizsgálatának summája. A konfucianizmus és a legizmus „egymásra találása” a Han korban. Tung Csung-su a kormányzás komolyságáról és a nevek tanulmányozásáról.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

1. Várnai András: Megjegyzések Joseph Needham: Természeti törvény és emberi törvények c. tanulmányához. In: Filozófiai Figyelő 1984/3 pp. 101-107.
2. A nagy szabály. In: Kínai filozófia. Ókor. Szöveggyűjtemény I. kötet. Válogatta, fordította és a bevezetéseket és jegyzeteket írta Tőkei Ferenc. Akadémiai Kiadó, 1986. I. pp. 35-42. Csatolt magyarázatok. In: uo. I. pp. 43-45. Vö.: Tőkei F. bevezetése. In: uo. I. pp. 31-34. és Henri Maspero: Az ókori Kína. Gondolat, 1978. pp. 345-360.
3. Kung-ce: Lun jü I-VIII. In: Kínai filozófia. I. kötet pp. 5-92.o. Vö: Tőkei F. bevezetése uo. pp. 49-52. és Henri Maspero: Az ókori Kína pp. 361-372.
4. A Nagy Tanítás. In: Kínai filozófia I. kötet. Pp. 180-190. A Közép Mozdulatlansága. In: uo. pp. 191-210., Meng-ce I-III. In. Uo. pp. 329-350. Sziün-ce 19., 22., 23. fejezet. In: Kínai filozófia I. kötet pp. 177-179., 325-328., II. kötet pp. 199-203. és Henri Maspero: Az ókori Kína pp. 429-455.
5. Mo-ce. Kien ai. In: Kínai filozófia I. kötet pp. 256-259. Jang Csu. Lie-ce VII. In: Kínai filozófia I. kötet pp. 304-308.
6. Lao-ce: Tao te king. In: Kínai filozófia II. pp. 17-46. Vö. Tőkei F. bevezetése. In: uo. pp. 11-16. és H. Maspero i.m. pp. 386-402.
7. Csuang-ce II; III;VI; In: Kínai filozófia II. kötet pp. 67-95. Vö. Tőkei F. bevezetése. In: uo. pp. 57-61. és H. Maspero i.m. pp. 386-402.
8. Hui Si – Csuang-ce XXXIII. In: Kínai filozófia II. kötet pp. 120-122. Kung szun Lung-ce. In: uo. pp. 139-151. Motista kánonok. In. uo. pp. 163-190. Vö. Tőkei F. bevezetése. In: i.m. pp. 135-137., pp. 159-162. és H. Maspero i.m. pp. 419-428.
9. Han fei-ce. In: Kínai filozófia II. kötet pp. 295-313- Szun-ce – Ping fa. In: uo. pp. 361-372. Kuan-ce. In: uo. pp. 409-416.
10. Sze-ma C'ien. In: Kínai filozófia II. kötet pp. 115-142. Tung Csung-su. In: Kínai filozófia III. kötet pp. 29-40. Vö. Tőkei F. bevezetése. In: i.m. pp. 113-114. és H. Maspero i.m. pp. 459-470.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

Waley, Arthur: Three Ways of Thought in Ancient China. London, 1939
Ecsedy Ildikó: A Kínai állam kezdetei. Akadémiai Kiadó, 1986.
Balázs, Etienne: Gazdaság és társadalom a régi Kínában. Európa Kiadó, 1976.
Fung Yu-lan: A History of Chinese Philosophy. Princeton, 1953.
Fung Yu-lan: A kínai filozófia rövid története. Osiris, Budapest, 2003.
Giles, Herbert A.: A History of Chinese Literature. London, 1958.
Huo Wai-lu: A Short History of Chinese Philosophy. Peking, 1959.
Duyvendak, J.: Tao te ching. The Book of the Way and its Virtue. London, 1954.
Needham, Joseph: Science and Civilization in China 2. History of Scientific Thought . Cambridge, 1956.
Tőkei Ferenc: sinológiai műhely. Magvető Kiadó, 1974.
Chan Wing-tsi: Chinese Philosophy. Princeton, 1963.
Granet, Marcel: La civilisation Chinoise. Paris, 1948.
Couvreur, S.: Mémoires sur les bienséances et les cérémonies. Paris, 1950.
Karlgrén, Bernard: The Book of Odes. Stockholm, 1960.
Maspero, Henri: Les Religions Chinoises. Paris, 1950.

Legge, James: The Chinese Classics I-V. London, 1930.
Granet, Marcel: La pensée chinoise. Paris, 1934.
Waley, Arthur: The Analects of Confucius. London, 1938.
Vasziljev, L.Sz.: Kultúrák, vallások és hagyományok Kínában. Gondolat, 1977.
Jan Hin-Sun: Drevnyekitajszkij filozof Lao-Czü i ego ucsenyije. Leningrád, 1950.
Swarz, Ernst: Laudse: Daudeching. Leipzig, 1990
Wilhelm, Richard: Dschuang Dsi. Leipzig, 1940.
Tchang Fou-jonei: Hanfezi. Initiation a la langue classique chinoise...Paris-Hong- Kong, 1987.
Vjatkina (ed): Szümacjan Isztoricseszkiye Zapinszki-Si-ci. Moszkva, 1972.
Wilhelm, Richard: Ji King – A Változások könyve (Budapest, 1992)
Bishop, Donald (ed): Chinese thought. An Introduction Delhi, 1995.
Legge, James: The Text of Taoism I-II. (Reprint), New-York, é.n.
Legge, James: Confucius and Confucian Annalects (Reprint) é.n.
Lau, D.C.: Mencius. Penguin Books, 1970.
Elvin, Mark: Fejlődés és stagnálás a kínai történelemben. Budapest, 1977.
Elvin-Blunden: A kínai világ atlasza. Budapest, 1995.
Needham, Joseph: Moulds of Understanding. London, 1972.
Allison, Robert (ed.): Understanding the Chinese Mind. The Philosophical Roots. Oxford, 1991.
Gernet, Jacques: A kínai civilizáció története. Osiris, Budapest, 2001.
Dawson, Raymond: a kínai civilizáció világa. Osiris, Budapest, 2002.